

Konjunkturuppdatering och företagarpanelen för första kvartalet 2023

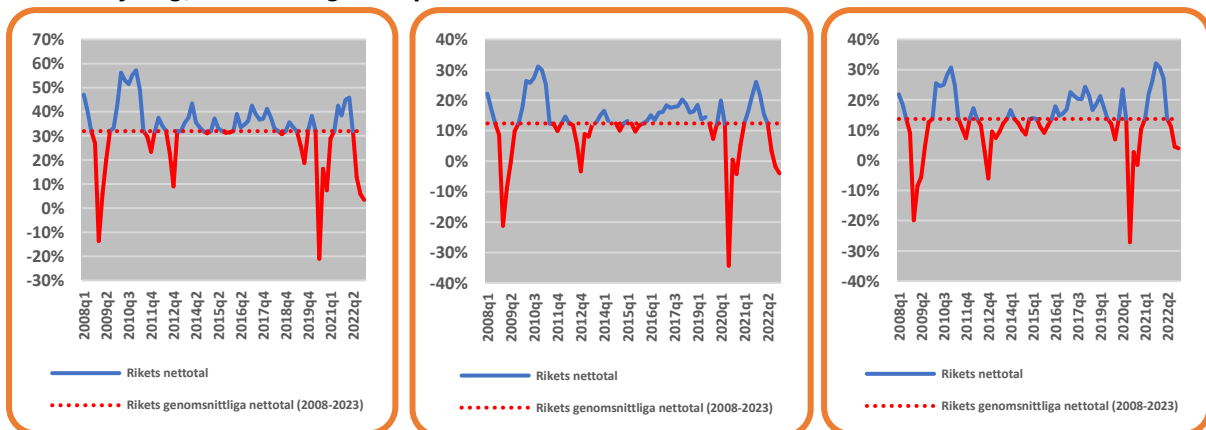
Lågkonjunktur och stigande arbetslöshet

Inflationen har nu varit hög under en längre tid. För att få ned inflationen mot inflationsmålen höjde flertalet centralbanker räntorna påtagligt under fjolåret. Det har påverkat konjunkturutvecklingen i Sverige och omvärlden. Indikatorer på konsumentförtroendet har fallit och hushållens ekonomiska situation har påverkats negativt av högre priser på bland annat el, livsmedel och drivmedel. Dessutom möter hushållen allt högre boräntor samtidigt som bostadspriserna sjunker. Detta gör sammantaget att hushållens konsumtion fortsätter att vara svag under 2023.

Tillsammans med **lägre hushållskonsumtion** kommer den största drivkraften till den svaga BNP-utvecklingen framöver från **fallande bostadsinvesteringar**. Antalet bygglov och påbörjade bostäder har redan fallit betydligt. De mycket svaga utsikterna på bostadsmarknaden kommer få betydelse för bostadsinvesteringarna på något kvartals sikt. Detta inverkar negativt på de samlade investeringarna, vilket sänker BNP-tillväxten både i år och under 2024.

I Svenskt Näringslivs företagarpanel för första kvartalet 2023 har framtidsutsikterna återigen försämrats. Sedan krigets inledning har nu framtidsutsikterna försämrats för varje kvartalsmätning, oavsett om frågorna har rört försäljningsvolym, framtida investeringar eller synen på antalet anställda inom det egna företaget (se diagram 1–3).

Diagram 1–3. Företagarpanelens Q1-svar på frågor om framtidsutsikterna på 12 månaders sikt för försäljning, investeringar respektive anställda

Källa: Svenskt näringslivs företagarpanel.

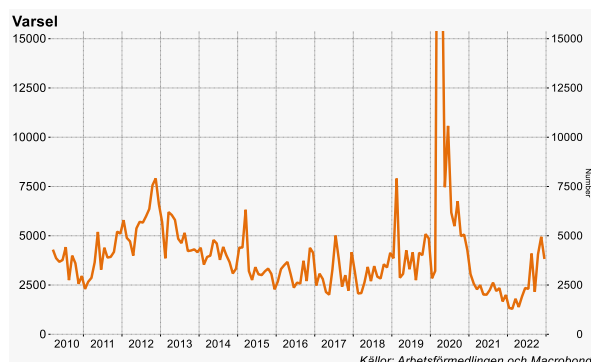
Den svaga inhemska efterfrågan bidrar till **sjunkande BNP-tillväxt under flera kvartal 2023**. Konsumenterna är pessimistiska till följd av den höga inflationen och de högre bostadsräntorna som gör att de tvingas minska sin konsumtion. Dessutom har bostadspriserna fallit under ett halvår nu, vilket bidrar till minskad förmögenhet och en ökad känsla av osäkerhet hos hushållen. Inom

byggsektorn gör de sjunkande bostadspriserna och de kraftigt ökade byggkostnaderna att bostadsinvesteringarna faller under hela 2023.

Den svaga utvecklingen gör att lågkonjunkturen får fotfäste under 2023. BNP börjar växa under 2024, men långsamt. Det gör att vi har **två år av lågkonjunktur framför oss** (se nyckeltalstabellen nedan för aggregerade prognossiffror).

Arbetslösheten bottnade på 7 procent det tredje kvartalet 2022 enligt SCB:s officiella arbetslöshetmätt, medan andelen inskrivna på arbetsförmedlingen var ännu något lägre. Sedan dess har arbetslösheten stigit något, men i huvudsak har arbetsmarknaden visat sig relativt motståndskraftig mot försämrade konjunkturutblicker. När BNP faller under 2023 kommer dock arbetslösheten också att stiga. Av medlemsföretagen i **Svenskt Näringslivs företagarpanel** uppger nu **26 procent att det föreligger risk för varsel och uppsägningar** inom det egna företaget. Det är en uppgång från 18 procent i juni 2022. Det är ett tydligt tecken på att företagen nu ser allvarigare på krisen och att arbetsmarknaden kommer att påverkas framöver. Redan nu har antalet lediga jobb börjat minska och antalet varsel öka – om än från en låg nivå (se diagram 4 och 5). **Arbetslösheten ökar gradvis** till en topp på 8,3 procent i mitten av 2024 innan arbetsmarknaden långsamt börjar återhämta sig. För helåret 2024 blir arbetslösheten 8,2 procent.

Diagram 4 och 5. Lediga jobb respektive varsel

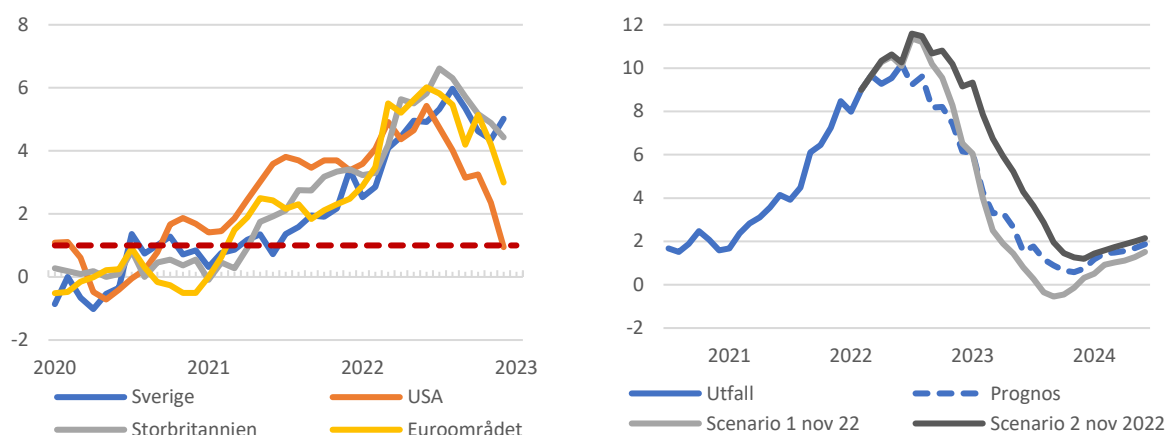

Elpriserna har hittills under vintern inte blivit lika höga som befarades under hösten.

Terminspriset har skiftat ned och inflationen, mätt med tolv månaderstal, bedöms ha toppat i december. Ser man i stället till hur inflationen har utvecklats de senaste sex månaderna är prisökningstakten betydligt mer modest, både i Sverige och internationellt (se diagram 6).

Världsmarknadspriserna på bland annat spannmål, drivmedel och el är nu på liknande nivåer som innan Rysslands anfallskrig mot Ukraina bröt ut (något som endast delvis motverkas av att kronan försvagats). Prisnivåernas jämförelsetal kommer snart att bli höga när vi framåt våren kommer börja jämföra prisnivåerna med de som rådde efter krigsutbrottet. Framöver kommer därför priserna inte att öka lika snabbt som tidigare. I december 2023 bedöms inflationstakten – det vill säga prisnivån jämfört med december 2022 – ha sjunkit till 1,5 procent. Sammantaget innebär den **nya inflationsprognosen en nedrevidering i närtid** jämfört med de inflationsscenarioer som tecknades under hösten (se diagram 7).

Diagram 6 och 7. Sexmånadersinflationen i utvalda länder respektive Svenskt Näringslivs inflationsprognos för KPIF

Källor: Eurostat, BoE, BLS, SCB via Macrobond och Svenskt näringsliv.

En **svag konjunktur och lägre inflation** gör att Riksbanken, efter en höjning i februari från 2,5 procent till 3 procent styrränta, upphör med räntehöjningarna. Då inflationen sjunker tillbaka och närmar sig inflationsmålet under slutet av 2023 bedömer vi att **Riksbanken redan i december 2023 tvingas till en räntesänkning**. Därefter följer en serie räntesänkningar under loppet av 2024. Detta gör att boräntor sjunker tillbaka något och pessimismen på bostadsmarknaden gradvis minskar. Bostadspriserna återhämtar sig dock långsamt och det dröjer bortom prognoshorisonten innan dagens bostadsprisfall är återhämtat.

Nyckeltalstabell (tidigare scenario 1 resp. 2 inom parentes)

	2021	2022	2023	2024
BNP, faktiskt	5,1	2,4 (2,7; 2,7)	-1,6 (0,0; -1,2)	0,8 (2,0; 1,0)
Arbetslöshet	8,8	7,5 (7,4; 7,4)	7,9 (7,7; 7,9)	8,2 (7,9; 8,4)
Inflation (KPIF), procent	2,4	7,7 (7,9; 7,9)	5,8 (6,2; 8,6)	1,3 (0,5; 1,9)
Styrränta, procent, årsslut	0,0	2,5 (2,5; 2,5)	2,75 (2,5; 3,5)	1,75 (2,0; 2,5)

Källor: SCB, Riksbanken och Svenskt Näringsliv.

Anm.: I årssiffran för 2022 har hänsyn tagits till december månads BNP-indikator (publicerad den 30e januari) där förloppet under året reviderades ned. Därav nedrevideringen för 2022 jämfört med novemberscenarierna.